

izvirno bosensko postrežbo. Nadalje je izloženo vse bosensko živalstvo, divjačine v naravni podobi in naposled dokazi rudniškega bogastva Bosne. Okoli paviljona se prostira izviren bosenski vrt z zanimivim cvetjem in rastlinstvom. — Ta paviljon je eden najinteresantnejših na vsej pariški razstavi!

Kmetijstvo.

Izbera trt za obnovitev vinogradov,

Ako si v naši ožji domovini ogledamo dozdej napravljene nove vinograde s cepljenimi ameriškimi trtami, opazili bomo sicer marsikaj dobrega, prišli pa bomo tudi do neprijetnega spoznanja, da se pri izberi in številu posajenih sort dostikrat ni postopalo s potrebno zvedenostjo. Zlasti v zadnjem oziru storila se je večkrat napaka, da se je posadilo ne le prikladnih, ampak tudi preveč sort, brez premisleka, koliko težavnosti nastanejo iz tega pri obdelovanju dotičnega vinograda in ravnanju s pridelanim vinom. Različne sorte trt zahtevajo ne le različnih vremenskih in zemljinskih razmer, temveč tudi različen način obrezovanja in vzgoje, kojim zahtevkom se mora ustreči, da bo rast in obrodek trt dovoljen. Grozdje različnih trt tudi največ raznočasno zori, treba ga je posebej obirati. Le sorodne sorte, pa tudi ne vselej, kakor tudi nekoliko pa malo drugih sort jednači se v omenjenem oziru; največ pa se zgodi kakor gori povedano.

Ako pomislimo, kako težko je pri naših viničarjih odpraviti stare napačne navade, in jih na pr. naučiti boljše rezatve in vzgoje trt, tedaj mora vsak razumnik spoznati, da bo v obče nemogoče, z raznimi trtami ravnati tako, kakor je njih naravi primerno. Posajene trte se v takih slučajih vzgojujejo vse po istem načinu, ki je sicer eni sorti morda prikladen, a drugim gotovo ne ugaja. Nepovoljna rodovitost, premočna ali preslaba rast lesa itd. so nasledki takega ravnanja, ki pa se dostikrat neopravičeno pripisuje sorti in cenitvi. Neuspeha je seveda dostikrat kriva tudi dotičnemu kraju neprikladna sorta.

Trgatev ob različnem času zorečih in proti gnjilobi nejednako odpornih sort je obtežena; v tem, ko je ono sorto radi naprejšnje zoritve in nagnjenja do gnitja že treba zbirati, še druge niso dovolj dozorele in trgatev se mora prekiniti. Navadno si ljudje tega truda ne prizadejejo in potrgajo vse grozdje, ko je le del tistega dozorel in začel gniti. Tako je na pr. z vinogradi, v katerih raste belina poleg šipona (mozlavine); belina začne gniti, v tem ko šipon še davno ni zrel za trgatev. Ali vkljub temu prične se s trgatvijo in potrga se vse, da se le več nabere. Tako pa se dobi mošt, ki ima v sebi malo cukra, pa veliko kisline, ki torej nikakor ni tako dober, kakor bi se mogel v dotični legi pridelati.

Vinograd, obsajen z večim številom sort, bo dajal zalogo raznih vin, ki pa se morajo čista ohraniti le tedaj, ako je njih množina dovolj velika; iz malih vinogradov pa to radi premale množine ne bo mogoče, in moralo

se bo ali že ob trgatvi ali pozneje vse skupaj dejati. S tem pa zabredemo zopet v staro napako mešanega nasada, kateri ne daje nikdar boljših vin določnega svojstva.

Vinogradnik ima v prvem slučaju sicer zanimivo zalogo raznih vin, katerih pa radi velike razlike njih svojstva ne bo lahko prodal. Sicer mi bode kedo oporekal, češ, kdor ima raznovrstnega blaga, more vsakomur posreči, ali pri vinski kupčiji na debelo to ni tako, in le tisti vinogradnik bode tovarnikom in krčmarjem lahko prodajal vino, ki ima od ene ali dveh, znabiti še od treh sort veliko in različne kvalitete. Ako si ogledamo vinorodne kraje, kakor Renski okraj, Mozelo, Renski Palatinat in Rensko Hesensko z zelo razvitim vinogradstvom in vinsko kupčijo, našli bomo v prvih dveh skoro sam drobni rizlec (graževino), v zadnjih dveh pa zelenčec (zeleni silvanec). Te sorti sta podlaga ondotnemu vinogradstvu, druge so skoro brez pomena in nimajo na vinsko kupčijo nikakega vpliva. V taki omejitvi obstoji moč ondotnega vinogradnika, kateri nizke, srednje in visoke lege z enotnimi ali različnimi zemljinami obsadi z eno, ali k večjemu z dvema sortama, ki se dasta v potrebnem slučaju dobro med sabo pomešati, kakor na pr. rizlec in zelenčec, in dobi radi tega v vinski kupčiji zanesljivega kupca, kajti ta kupi blago, katero more dobro izkoristiti. Vinotržec mora ozir jemati na svoje odjemalce, kateri želijo vedno jednako vino brez ozira na letino, on je torej primoran kupovati vina, s katerimi more vstrezati tem željam. Ako oddaja vinogradnik vedno jednako okusno vino v raznih kvalitetah in po razni ceni, potem dobi odjemalce in jih ohrani, kar se mu nikoli ne posreči, ako ima več različnih sort vina. Sajenje malega števila sort omogoči priprostejše obdelovanje vinogradov in lažje ravnanje z vinom; tako so tekom časa nastala v tem oziru trdna načela in tako je bilo mogoče, da sta se vinogradstvo in vinska kupčija v omenjenih krajih povzpela do tolike popolnosti, da morejo drugim vinskim krajem biti v zgled.

Posnemajmo te kraje in sadimo tudi le malo, v dotičnem kraju v tem ali onem oziru najbolj ugaajoče sorte. Sedaj, ko velja, z velikim trdom in precejšnjimi stroški obnoviti naše opustošene vinograde, morali bi se varovati starih napak ter opustiti mešan nasad in obilost sort, ker s tem se ne da nič prida doseči.

Katere sorte pa naj sadimo?

Določenega odgovora na to ni mogoče dati; zavisno je to od kraja ter tamkaj se nahajajočih vremenskih, zemljinskih in gospodarskih razmer. Kar se tiče teh zadnjih (gospodarskih) razmer, prišlo bo tukaj v poštev, ali se hočejo uporabiti take sorte, ki dajo veliko, akoravno slabšega vina, ali pa take, s katerimi se hoče pridelovati posebno dobro vino. Pri takem presojevanju se naj v prvi vrsti ozir jemlje na sorte, ki se v dotičnem kraju že od nekaj sadijo in se naj izmed tistih izberejo najboljše in zlasti take, ki dajo vinom tistega kraja značaj; tako je bilo na pr. napačno, ako bi v ormužkem, ljutomerskem in radgonskem okraju opustili moslavino

(šipon), v mariborskem okraju (Kamnica, Karčevina, Tresterne in dr.) muškatelec, na Bizeljskem svoj plavec in kavščino, ter da bi sadili sorte, katere po drugod sicer prav dobro uspevajo, ali tamkaj niso dovolj prekušene ali sploh ne ugajajo.

Vender pa naj to ne izključi saditve novejših vrst, o katerih se iz dosedanjih izkušenj ve, da pa naših vinskih gorica uspevajo, da dajo redne, povoljne in tudi bogate obrodke; marveč deluje naj se na to, da se sadijo po takih krajih, kjer domače sorte ne rodijo dovolj, pa tudi poleg njih v čistih, obsežnih nasadih. V tem smislu omenimo zlasti že precej razmnoženi laški rizlec, drobni rizlec (graševina), zelenčec in beli burgundec.

Za črna vina, kolikor pridejo v naših krajih, kjer se prideluje večinoma le belo vino, v poštev, je vredno omeniti; črni burgundec, portugalko, modro frankinjo, modro lovrenčevko.

Imenovane sorte odlikujejo se v primerjavi med sabo s svojstvi, vsled katerih so pripravne v potrebnem slučaju za krščenje (pomešanje). Ako ostaneta laški in drobni rizlec kisl, smeta se, ne da bi veliko izgubila na svojem znaku, pomešati z zelenčecem (silvancem), kakor se to sploh dela ob Renu s kislim vinom od drobnega rizleca z najboljšim uspehom. Portugalka ima navadno premalo kisline in se lahko s primešatvijo modre frankinje na okusu izboljša. Sorte se v tem oziru po svojih lastnostih popolnujejo, in je tudi v slabših letih mogoče pridelati lahko prodajna vina.

Belega burgundca ni treba mešati; on je samostalna in ena najboljših naših sort za žlahtno vino. Tisto velja o črnem burgundcu za žlahtno rudeče vino in o modri lovrenčevki za rudeče srednje vino.

Od zgoraj omenjenih starih in teh sort naj bi se po trtnicah vzgajale velike množine, da bo vinogradnikom mogoče, si jih lažje priskrbeti kakor dosle, ako jih potrebujejo za nove nasade. Trtnice morejo na ta način, kakor tudi s tem, da vinogradnikom priporočajo malo sort pa dobre sorte, pospeševati prenovitev trsnih nasadov, škodljiv pa more njih vpliv biti, ako jim nedostaja dobrega materiala, potem pa priporočajo sorte ali mešanico taistih, katere dotičnemu kraju niso prikladne.

Poučni in zabavni del.

Čarovnik.

Historičen roman.

Ruski spisal grof E. A. Salias.

(Dalje.)

Prijatelji so opozorili kmalu Josipa, da ga bogati mestjan noče prištevati otrokom ter namerava podkupiti morilca Spadassina, ki bode zavrtno umoril svojega sovražnika. Toda mladi hudobnež ni verjel tej grožnji.

Niso še minuli štiri dnevi, Balzamo vže ni utegnil več misliti na zaklade, čarovnije in hudiče, katere je on

zagovarjal, ko ga v nekem malem Palermem predmestju v somraku napade nek močan človek z bodalom v roki. Ko zavihti bodalo prvič nad vratom mladeničevim, Josip odskoči in se umakne; morilec zamahne v drugič... no slučaj je hotel tako: morilec se je spodrknil omahnil ter vdaril po kameniti steni s tako močjo, da so se vsipale iskre.

Balzamo se je podal v beg ter tekel tako kakor še menda nikoli preje. Takrat je bil rešen, no sorodniki mu so svetovali, naj vsaj za nekoliko časa zapusti Palermo.

Kaj je hotel. Ni mu kazalo drugega, kakor zapustiti stolico uspešnega svojega delovanja ter poiskati si drugje mesta za nadaljno delo. No, Balzamo ni veliko togoval po stolnem mestu, kajti vže mu je zopet nov, krasen načrt rojil po glavi. Vže pred tremi leti nameraval se je podati v Mesinu in sedaj pa je kaj lepa prilika, da odpotuje.

Balzamo ni nameraval ničesar zvitega. Znano bilo mu je vže preje, da živi v Mesini neka daljna sorodnica ranjkega njegovega očeta, bogata starka, Vincencija Kaliostro z imenom.

Malo preje ko sta iskala z Maranom, izvedel je Josip, da so starki pomrli vsi bližnji sorodniki ter da je ostala čisto osamljena. A premoženje pa je imela velikansko...

Odpotovati, predstaviti se teti, pridobiti si njeno naklonjenost in ljubezen, ter postati njen edini dedič — vse to bilo je za Balzama toli pusto delo, da si je bil vže znanprej gotov uspeha.

Včasih je v mlado glavo šnila celo misel, če starka ne bode pri volji oddati kmalu premoženje iz rok, moralala bode potemtakem preje na oni svet. Ali v to, bodi na njegovo čast povedano, še njegova vest ni privolila. On si je odgovarjal: „tam bode nekaj“.

In Balzamo si je kupil sedež v odhajajočem poštnem vozu ter čez dva dni bil na potu v Mesino.

Po njegovi glavi so se med potoma porajale razne misli. Podrobno je premišljeval načrt kako bode dobil doto in se potem vrnil nazaj v Palermo. Sklenil je celo radi svoje varnosti vrniti Maranu njegovih šestdeset uncij ter se z njim zbožati. Mladi popotnik ni nikakor slutil, da bode to potovanje v Mesinu imelo v njegovem življenju velikanski pomen.

Ta vožnja bode prvi korak po onem tiru, po katerem se bode ravnalo vso njegovo življenje, vse njegovo nadaljne životarenje, ves njegov sijaj, ves šum po celi Evropi in po celem svetu. To potovanje v Mesinu bil je začetek potovanja, katero je trajalo vso njegovo življenje.

V.

Po prihodu v Mesino jel je Balzamo marno iskati bogato staro sorodnico.

Mesina, ki je strašno trpela in bila pozneje povsem zasuta zbok strašanskega potresa, bila je v tistem času cvetoče, bogato trgovsko mesto.

Umevno je torej, da Balzamo ni mogel takoj najti starko z imenom Vincencija Kaliostro.